

CUMHURİYETİN 50. YILDÖNÜMÜ SEMİNERİ VE SERGİSİ

Cumhuriyetimizin 50. yıldönümü dolayısıyla Türk Tarih Kurumu'nca düzenlenen "50. Yıldönümü Semineri", 23 - 26 Ekim 1973 tarihleri arasında Türk Tarih Kurumu konferans salonunda uygulanmıştır. Seminerin programı şöyle idi :

23 Ekim 1973 Salı Saat 14,30

- 1 — İSMET İNÖNÜ : *İstiklâl Savaşı ve Lozan.*
- 2 — ENVER ZİYA KARAL : *Atatürk ve Hâkimiyet-i Milliye.*

24 Ekim 1973 Çarşamba Saat 14,30

- 1 — HİKMET BAYUR : *Birinci Cihan Savaşı ile ilgili Türkiye'nin Taksimi.*
- 2 — ÖMER LÜTFİ BARKAN : *Türkiye'de Layikliğin Tarihsel Esasları.*

25 Ekim 1973 Perşembe Saat 14,30

- 1 — AFET İNAN : *Atatürk ve Kültür.*
- 2 — TAHSİN ÖZGÜÇ : *Atatürk ve Arkeoloji.*

26 Ekim 1973 Saat 14,30

- 1 — HİKMET BAYUR : *Kurtuluş Savaşında Atatürk'ün Dış Siyaseti.*
- 2 — ŞERAFETTİN TURAN : *Kurtuluş Savaşında Kongreler.*

Programdaki bildirilerden yalnız Kurumumuzun Başkanı Ord. Prof. Enver Ziya Karal'ın bildirisi, rahatsızlığı dolayısıyla verilemedi. Öteki bildiriler büyük ilgi ile izlendi.

Bu bildiriler ayrı bir kitap halinde yayımlanacaktır.

Türk Tarih Kurumu bundan başka Kurum girişinde Cumhuriyetimizin 50 yıllık aşamalarını, devrimleri kronolojik olarak belgeleri ile gösteren öğretici nitelikte bir sergi de açmıştır. Bu sergide cumhuriyet, devrimler ve Atatürk'le ilgili belli başlı yayınlar da yer almıştır. Serginin katalogu basılmaktadır.

BEYRUNİ'NİN 1000. DOĞUM YILDÖNÜMÜ TÖRENİ

Büyük Türk bilgini Ebû'r-Reyhan Muhammet b. Ahmed el-Beyrunî'nin 1000. doğum yılı 23 Kasım 1973 Cuma günü saat 17,30'da Türk Tarih Kurumu'nda bilimsel bir törenle kutlandı. Türk Tarih Kurumu'nun düzenlediği kutlama törenini Kurum Başkanı Ord. Prof. Enver Ziya Karal adına Asbaşkan Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal şu kısa konuşma ile açtı :

"Sayın Misafirlerimiz,

Beyrunî'nin doğumunun 1000 inci yıldönümü münasebetiyle Türk Tarih Kurumu'nun düzenlediği bu toplantıya hoş geldiniz.

Beyrunî, bilindiği gibi büyük bir bilim adamıdır ve bu sıfatla doğumunun bininci yıldönümü dünyanın çeşitli yerlerinde büyük bir ilgi uyandırmıştır. Onu bazı milletler çoktandır kendilerine mal etmek çabası içindedirler, fakat o, *Kita-bû's-Saydele* adlı kitabında ben Arapça ve Farsça'da "dahilim" demek suretiyle bunlara gayet açık bir şekilde cevap vermiş, Türk olduğunu söylemiştir.

Kurumumuz öteden beri bu konuya önem vermiştir. Türklerin medeniyet tarihleri üzerinde büyük bir hassasiyet gösteren Atatürk, bu konuya özel bir önem vermiş, Beyrunî'nin en mühim eserlerinden, Hindistan'ı en iyi şekilde inceleyen *Mâlû'l-Hind* adlı eserini, ayrıca *Tahdîdü Nihayâtî'l-Emakin*'ini Türkçeye çevirtmiştir. *Mâlû'l-Hind*, Kurumumuzca basılmaktadır.

O zamandan beri bu konu üzerinde sayın üyelerimiz çalışmalar yapmışlardır. Bunlardan Sayın Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver ile Sayın Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'yı bugün burada dinleyeceğiz".

Prof. Dr. Baykal daha sonra Başbakan Sayın Naim Talû'nun tören dolayısıyla gönderdiği aşağıdaki telgrafı okudu :

"Sayın Ord. Prof. Enver Ziya Karal
Türk Tarih Kurumu Başkanı
Türk Tarih Kurumu Konferans salonu
Ankara

Büyük Türk bilgini Beyrunî'nin 1000. doğum yıldönümü dolayısıyla Türk Tarih Kurumunda düzenlenen anma törenine ait nazik davetinizi memnurlukla aldım, teşekkür ederim.

Yalnız Türklük dünyasının değil, bütün dünyanın Ortaçağlarda yetmişmiş en büyük bilgini sayılan Ahmed Beyrunî adına düzenlenen bu anma gününe işlerimin çokluğu dolayısıyla katılamadığım için üzgünüm. Anma gününde konuşacak bilim adamlarımızı yürekten kutlar, törenin başarılı geçmesi dileğiyle saygılarımı sunarım.

NAİM TALÛ
Başbakan"

Bundan sonra program gereğince Türk Tarih Kurumu üyesi Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver "Beyrunî Hakkında Yeni Görüşler" adını verdiği önemli konuşmasını yaptı. Prof. Ünver'den sonra kürsüye gelen Türk Tarih Kurumu üyesi ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İlim Tarihi Ordinaryüs Profesörü Dr. Aydın Sayılı'nın, Beyrunî'yi bütün yönleriyle tanıtan değerli konuşmasından sonra törene son verildi.

Beyrunî bu yıl UNESCO'nun da kutlama programına alındığından bütün dünyada anılmaktadır. P T T, Şeyh Ahmed Mahallî-i Mısri'nin Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığındaki *Kanunu'd-Dünya* adlı eserinde bulunan ve Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver tarafından kopye edilen renkli minyatürünü pul dizisine alarak bastırmıştır.

Türk Tarih Kurumu büyük bilginin *Malû'l-hind* adlı ünlü eserinin Türkçe çevirisini ve ayrıca çeşitli araştırmalardan oluşan *Beyrunî Armağanı* adlı eseri baskıya vermiştir.